



Asker
kommune



Endringer i Opplæringsloven § 9A Trygt og godt skolemiljø

28. November 2017

Tone Tveit Rosenlund
Veileder læringsmiljø og klasseledelse



Asker
kommune

Nye regler om skolemiljø

- Bakgrunn: Djupedalutvalget (NOU 2015:2)
- Høring av nytt kapittel 9A i april 2016
 - ◆ Innspill førte til justeringer i forslaget
- Prop. 57 L (2016–2017) lagt fram for Stortinget 17. februar
- Vedtak i Stortinget i mai
- Gjelder fra 1. august 2017

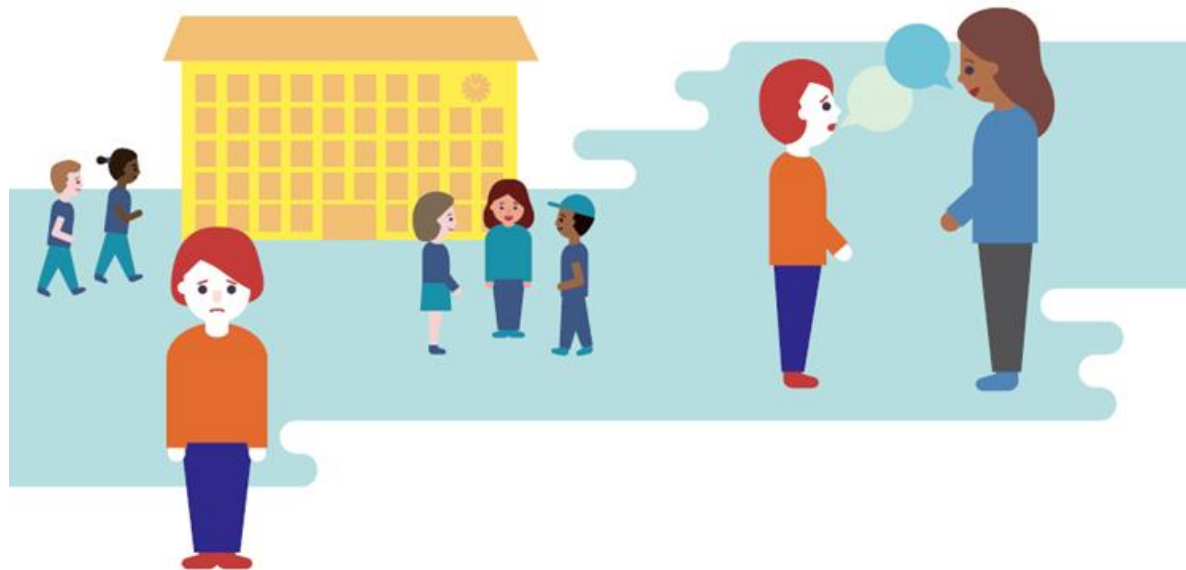




Asker
kommune

§ 9 A-2 Retten til eit trygt og godt skolemiljø

*«Alle elevar har rett til eit **trygt og godt** skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring.»*





Asker
kommune

Kapittel 9A – skolemiljøbegrepet

- Skolemiljø omfatter både det psykososiale og det fysiske miljøet på skolen, se § 9A-2
 - ✓ Skolemiljø er summen av både det fysiske og det psykososiale miljøet på skolen, og disse vil påvirke hverandre gjensidig.
 - ✓ Fortsatt felles overordnet bestemmelse.
- Kapittel 9A omfatter mer enn mobbing





Asker
kommune

Formålet med endringene

«Gjennom tydelig å plassere rettigheter og ansvar sier regjeringen klart i fra at mobbing i skolen ikke skal skje, det skal nytte å si fra og at regelverket skal virke for elevene.»

(Prop. 57 L side 5)



Asker
kommune

Formålet forts.

- Målet er et **mer effektivt regelverk** mot krenkelses og bedre håndheving.
- **Styrke rettighetene** til elever som blir krenket, og deres foreldre.
- Være et **effektivt virkemiddel** mot krenkelses og dårlig skolemiljø.
- **Lovfeste enda tydeligere krav** til hva skolene skal gjøre når elever blir krenket eller ikke har det trygt og godt på skolen.
- Regelverket er viktig for å **sette standarder** og for å **plassere ansvar og plikter** på skoleeiere og ansatte i skole.





Asker
kommune

De store endringene

- Lovfeste krav til **nulltoleranse**, jf. § 9A-3 første ledd
- En tydelig **aktivitetsplikt** erstatter vedtaksplikten og handlingsplikten, jf. § 9A-4
- **Skjerpet aktivitetsplikt** dersom en som arbeider på skolen krenker, jf. § 9A-5
- En ny **håndhevingsordning** erstatter dagens klageordning, jf. § 9A-6
- **Tvangsmulkt** som pressmiddel mot skoleeiere, jf. § 9A-12





Asker
kommune

Aktivitetsplikten

Gjelder for ALLE som arbeider på skolen





Asker
kommune

Rendyrket aktivitetsplikt i skolen

- Beholder dagens handlingsplikt, fjerner vedtaksplikten
- Formål: Sikre at skolene handler raskt og riktig når en elev ikke har det trygt og godt på skolen
- Tydelige krav til hva som skal gjøres:
 - *følge med*
 - *gripe inn*
 - *varsle rektor*
 - *undersøke*
 - *sette inn tiltak*
- Skjerpet aktivitetsplikt når en som arbeider på skolen, krenker



Asker
kommune

Plikt til å varsle skoleeier

- Nytt: Rektor skal varsle skoleeier i alvorlige tilfeller.
- Hva som er et alvorlig tilfelle, vil bero på en skjønnsmessig vurdering.
- Formålet med varslingen er å gjøre skoleeier kjent med saken slik at skoleeier kan involvere seg i hvordan den skal løses.
- Skoleeier kan fastsette egne rutiner for når skolene skal varsle skoleeiernivået.
 - ✓ Kan ikke fastsette en høyere terskel for varsling enn lovens vilkår om «alvorlige tilfeller»





Asker
kommune

Undersøkelsesplikten



- Ny § 9A-4: Undersøkelsesplikten korresponderer med elevens rett til et trygt og godt skolemiljø, jf. ny § 9A-2.
 - ✓ Inntreffer når en som arbeider på skolen, har mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke «har et trygt og godt skolemiljø».
 - ✓ Favner mer enn tilfeller der en som arbeider på skolen, mistenker eller vet at eleven har blitt utsatt for krenkelser. Markerer altså at skolens plikt går lengre enn å sikre eleven frihet fra krenkelser.
 - ✓ Avgrenses ikke av årsaken til at eleven ikke opplever å ha det trygt og godt.



Asker
kommune

Aktivitetsplanen § 9A-4 (6)

- Aktivitetsplanen er til erstatning for enkeltvedtaket.
- Aktivitetsplanen skal være et levende dokument.
- Lovfester minimumskrav til hva planen skal inneholde:
 - a) Hvilket problem tiltakene skal løse
 - b) Hvilke tiltak som skal settes inn
 - c) Når tiltakene skal gjennomføres
 - d) Hvem som har ansvar for å gjennomføre tiltakene
 - e) Når tiltakene skal evalueres
- Skolen skal dokumentere hvordan den gjennomfører aktivitetsplanen, herunder utfallet av evalueringer og oppfølging.





Asker
kommune

Andre endringer

- En ny **informasjonsplikt**, jf. § 9A-9
- Reglene om ordensreglement og bortvisning, jf. §§ 9A-10 og 9A-11 (flyttet til 9A)
- Straffeansvar, jf. § 9A-13





Asker
kommune

Håndhevingsordningen





Asker
kommune



Hovedlinjene i håndhevingsordningen:

- Dersom en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, kan elevene/foresatte melde saken til Fylkesmannen.
- Saken skal først være tatt opp med rektor, og det skal ha gått minst én uke før saken meldes til FM.
- FM utreder og tar stilling til om skolen har oppfylt sin aktivitetsplikt.
- FM fatter enkeltvedtak etter forvaltningsloven.
- Privatpersoner kan klage på FMs vedtak til Utdanningsdirektoratet.



Asker
kommune

Hvordan vi arbeider i Asker:

- Systematisk og helhetlig arbeid for et trygt og godt læringsmiljø med fokus på nulltoleranse for krenkelser og mobbing (Forventningsbrevet)
- Fokus:
 - Standard for et trygt og god læringsmiljø i Askerskolen
 - Standard for god dialog og godt samarbeid mellom hjem og skole
 - Plan for å sikre elevene et godt psykososialt miljø i Askerskolen





Asker
kommune

Hvordan vi arbeider forts.

- Forskningsbaserte programmer og arbeidsmåter
- Lokale rutiner og beredskapsplaner
- 12 av 16 barneskoler er PALS-skoler: Positiv atferd, støttende læringsmiljø og samhandling
- 2 ungdomsskoler er med i MOT-programmet
- Trivselslederprogrammet på 14 av barneskolene





Asker
kommune

Hvordan vi arbeider med ny lov

- Pål Roland for alle lærere, SFO og foreldre
- Samling med Fylkesmannen
- Samling med rektorene
- Arbeid på den enkelte skole

- Workshops for skolelederne





Asker
kommune



→ Nettside m/elektronisk varsling

→ Ny plan for godt psykososialt miljø



Asker
kommune

§ 9 A-4 Aktivitetsplikt for å sikre at elevar har eit trygt og godt psykososialt skolemiljø

*“(1) Alle som arbeider på skolen, skal **følgje med** på om elevane har eit trygt og godt skolemiljø, og gripe inn mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering dersom det er mogleg.*

*(2) Alle som arbeider på skolen, skal **varsle** rektor dersom dei får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø. Rektor skal varsle skoleeigaren i alvorlege tilfelle.*



Asker
kommune

§ 9 A-4 Aktivitetsplikt forts.

(3) Ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, skal skolen snarast **undersøkje** saka.

(4) Når ein elev seier at skolemiljøet ikkje er trygt og godt, skal skolen så langt det finst eigna **tiltak** sørje for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø. Det same gjeld når ei undersøking viser at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø.

(5) Skolen skal sørje for at **involverte elevar blir høyrde**. Kva som er best for elevane skal vere eit grunnleggjande omsyn i skolen sitt arbeid.





Asker
kommune

§ 9 A-4 Aktivitetsplikt forts.

*(6) Skolen skal lage ein **skriftleg plan** når det skal gjerast tiltak i ei sak. I planen skal det stå*

- a) kva problem tiltaka skal løyse*
- b) kva tiltak skolen har planlagt*
- c) når tiltaka skal gjennomførast*
- d) kven som er ansvarleg for gjennomføringa av tiltaka*
- e) når tiltaka skal evaluerast.*

*(7) Skolen skal **dokumentere** kva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikta etter første til femte ledd.*'



Asker
kommune

§ 9 A-6 Fylkesmannen si handheving av aktivitetsplikta i enkeltsaker

«(1) Dersom ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, kan eleven eller foreldra melde saka til fylkesmannen etter at saka er teken opp med rektor.

(2) Fylkesmannen skal avgjere om aktivitetsplikta etter §§ 9 A-4 og 9 A-5 er oppfylt. Dersom saka ikkje er teken opp med rektor, eller om det er under ei veke sidan ho vart teken opp, skal fylkesmannen avvise saka. Det same gjeld dersom saka ikkje gjeld skolemiljøet på skolen der eleven går når saka blir meldt til fylkesmannen.



Asker
kommune

§ 9 A-6 Fylkesmannen si handheving (...) – forts.

(3) Skolen og skoleeigararen skal utan hinder av lovfesta teieplikt leggje fram alle opplysningar som fylkesmannen meiner må til for å greie ut saka. Fylkesmannen skal sørge for at involverte elevar blir høyrde. Kva som er best for elevane, skal vere eit grunnleggjande omsyn i fylkesmannen si saksbehandling.



Asker
kommune

§ 9 A-6 Fylkesmannen si handheving (...) – forts.

(4) Kjem fylkesmannen til at skolen ikkje har oppfylt aktivitetsplikta etter §§ 9 A-4 og 9 A-5, kan fylkesmannen vedta kva skolen skal gjere for å sørge for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø. Det skal setjast ein frist for gjennomføringa av vedtaket, og fylkesmannen skal følgje opp saka. Fylkesmannen kan vedta reaksjonar etter skolen sitt ordensreglement, jf. § 9 A-10, eller at ein elev skal byte skole, jf. § 8-1 fjerde ledd.

(5) Avgjerda til fylkesmannen er eit enkeltvedtak og kan påklagast etter reglane i forvaltningslova. Skoleeigaren har ikkje klagerett.»